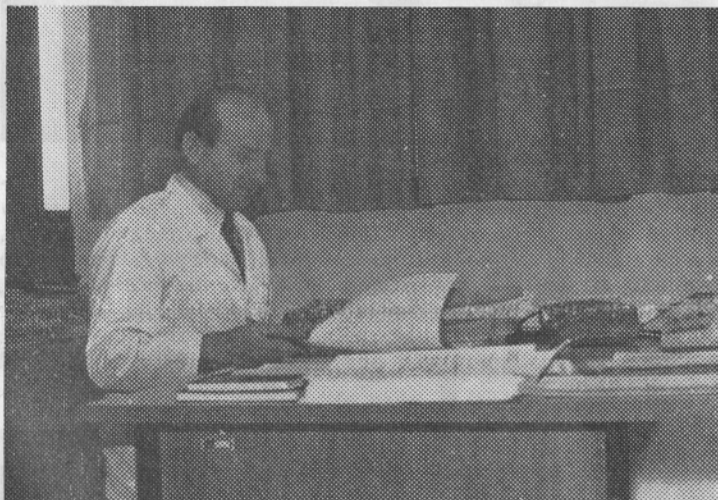

NA PRAGU 1982

Int.: 20232 / 1982

Leto 1981, prvo leto srednjeročnega plana razvoja, je za nami. Naše gospodarstvo se je v pogojih svetovne gospodarske in politične situacije dobro znašlo. Kljub mnogim problemom z oskrbo repromaterialov, rezervnimi deli je bila žetev dobra. Pretekli dosežki so optimističen start za leto pred nami. Kako smo, predvsem pa kako se bomo spoprijemali s težavami in kakšne so naše naloge v delovni organizaciji in posameznih tozdih?

JANKO MLADIČ vodja TOZD OBUTEV

Težave, ki so bile prisotne v letu 1981 smo dosti uspešno obvladali s tem, da je bilo prisotno razumevanje in prizadevanje vseh udeležencev v pripravi dela. To je torej vzrok, da smo kljub težavam in neredni preskrbi uspešno končali leto.

Če analiziram glavne vzroke, bi rekel, da je organizacija tista, ki nam je v tem obdobju pomagala, da kljub izpadom v proizvodnji ni bilo prostih tekov, kar je najbolj pomembno. Podobno je za

v naprej. Prav na teh organizacijskih prijemih, ki smo jih uspeli zgraditi in dograditi, v težjih situacijah, ki jih napovedujejo dosežemo podobne rezultate.

S čim nismo bili zadovoljni? Zadovoljni nismo bili s programom, ki je preširok in onemogoča še večjo produktivnost, kvaliteto. Prav gotovo bi lahko naredili več, če bi bile serije večje, imeli manj menjav artiklov, uporabljali boljše materiale, da bi bila kvaliteta materialov enotna, da ne bi nihala od dobavitelja do dobavitelja.

Za leto 1982 je še zmeraj glavna naloga izpolnitev plana in izpolnitev dodatnih obveznosti, ki smo jih prevzeli za sezono pomlad-poletje 82. Gre predvsem za to, da smo svoje kapacitete razprodali za izvoz na zahodno in vzhodno tržišče in je le del na razpolago za našo prodajno mrežo. Zato smo se odločili da bomo z dodatnim delom in napori izdelali poleg rednega plana še okoli 80.000 parov obutve. To je velika in težka naloga, zato bo dolžnost vseh, ki pri tem sodelujemo, da s povečanimi napori te obveznosti realiziramo.

Druga naloga je kvaliteta, ki bo še težje uresničjiva z ozirom na napovedano težjo oskrbo z repromateriali, predvsem slaba kvaliteta zgornje usnja. Zavedati se je treba, da moramo biti sposobni v težjih pogojih in ob slabšem materialu ob naši strokovnosti in izkušnjah izdelati obutev, ki bo po kvaliteti enaka kot se pričakuje od renomirane tovarne kot je Peko.

Oskrba proizvodnih oddelkov po določenih planih bo verjetno nemogoča, prihajalo bo do pogostih sprememb v artiklih in materialih, vendar pa bomo morali to z dobro organizacijo toliko neutralizirati, da zaradi tega rezultati poslovanja ne bodo slabši. Vsi se bomo morali prizadevati da bomo materiale, katere predelujemo racionalno trošili in da bomo tudi pri povzročanju vseh ostalih stroškov v zmernih mejah, ker nam nastale podražitve, ki bi s tem nastale, trg ne bo priznaval. Tudi pri izkoriščanju delovnega časa imamo še velike rezerve, zato bomo morali vsi in vsak za sebe v sredinah kot delovna, poskrbeti, da bomo čas, ki ga imamo na razpolago uporabili za delo.

(Nadaljevanje na 2. strani)

VSAGO SEKUNDO NOV ČEVELJ

V letu 1981 je iz montažnih oddelkov naše tovarne prišel vsako sekundo en čevelj. Bere se neverjetno, a je resnično. Proizvedli smo 3.445.000 parov gotove obutve in če te primerjamo (delimo) s porabljenim delovnim časom, izračunamo, da je bil proizveden vsako sekundo en čevelj.

Proizvedeno je bilo kar 90.000 parov gotove obutve več kot v letu 1980, plan pa je bil presežen za 0,6 odstotka.

Največ so k tako dobrim rezultatom fizičnega obsega proizvodnje prispevali v tozd Obutev, kjer je bilo proizvedenih 3,6% več parov gotove obutve kot v letu 1980 in je bil plan presežen za 5,4 odstotka, za kar zaslužijo priznanje.

Božidar Meglič

Ing. FRANJO REPIĆ vodja TOZD BUDUČNOST

Ko ocenjujemo rezultate dosežene v preteklem letu, lahko ponovno rečemo, da so uspešni, čeprav so jih spremljale mnoge težave. Spomnimo se da je bilo lansko leto obremenjeno z neugodnimi gibanji kot še nobeno doslej, tako na gospodarskem kot na družbenopolitičnem področju. To se je odražalo tudi pri nas, posebno v gospodarstvu. Posebej bi omenil problem oskrbe in vprašanje uvoza in izvoza, kjer nismo dosegli načrtovane rezultate, delno zaradi recesije, ki je bila prisotna na zahodnem tržišču, z druge strani pa kriteriji, ki niso dovolj spodbudni. Ves povečani izvoz je namreč vplival na zmanjšanje dohodka. Neugoden položaj oskrbe nas je našel nepripravljene posebno na področju planiranja in notranje organizacije, kjer kljub naporom nismo našli najboljših rešitev tako, da je bilo precej slepih tirov.

Med letom smo izdelali operativni načrt ukrepov politike ekonomske stabilizacije z neposrednimi izvajalci. Vendar ta program večkrat ni bil dovolj, da bi se izvedle vse načrtovane naloge. Vzroki so bili mnogokrat objektivne narave, včasih pa tudi subjektivne težave in slabosti v DO. Take in podobne slabosti moramo v prihodnjem letu reševati bolj zavzeto in vztrajno.

Poleg naštetih težav v letu 1981 so bili doseženi taki rezultati, da smo lahko ponosni. Naj jih naštejemo samo nekaj. Najpomembnejša je vsekakor izvršitev plana, ki je celo presežen. Velik uspeh je realizacija investicije v vrednosti 98 milijonov dinarjev, ki je bila planirana za tekoče plansko obdobje, končana pa je bila že v prvem letu, kar omogoča zaposlitev novih 450 delavcev, od katerih jih 150 že danes dela. Taki rezultati so odraz prizadevanja večjega števila delavcev ob pomoči vseh struktur tako vodilnih, samoupravnih in družbenopolitičnih na ravni DO Peko kot naše TOZD.

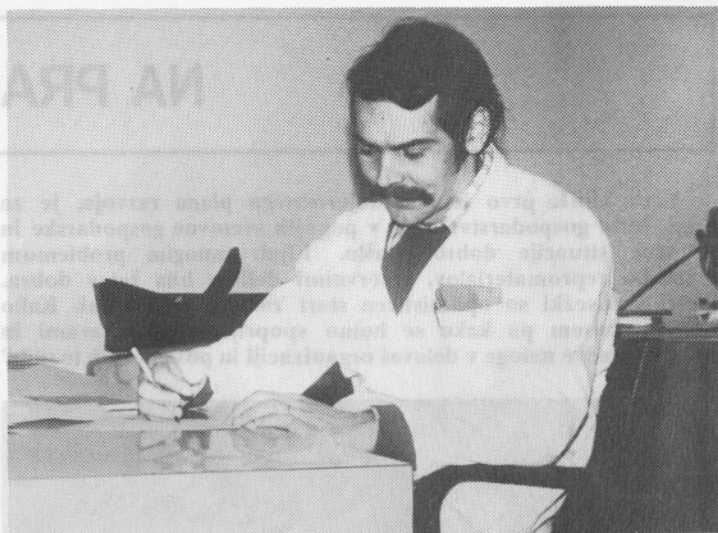
Kaj nas čaka v 1982. letu?

Osnovni cilji za leto 82 so opredeljeni v predlogu letnega poslovnega sporazuma, poudarim pa naj samo nekatere najpomembnejše. To je v prvi vrsti povečanje izvoza posebno konvertibilnega, povečanje produktivnosti, izboljšanje kvalitete naših proizvodov, več zavzetosti pri planiranju in pripravi dela tako v DO kot TOZD, več gospodarnega odnosa do materiala in delovnih pripomočkov in še marsikaj. Poleg skupnih ciljev in nalog v DO je za našo TOZD značilno zaposlovanje in priučevanje novo zaposlenih delavcev za proizvodne in samoupravljalske naloge, prav tako pa usposabljanje vodilnih proizvodnih delavcev pa naj bo ob delu ali rednem šolanju. Da bi v težkih pogojih gospodarjenja lahko dosegli postavljene cilje in naloge iz LPS in tekočega petletnega planskega obdobja je nujno, ob ostalem dvigniti raven samoupravne in delegatske zavesti v DO kot v vsaki TOZD.

JURIJ KOROŠEC vodja TOZD POLIURETAN

V letu 1982 predvsem pričakujem, da bomo preko delegatskega sistema celotne družbenopolitične skupnosti dosegli, da se preneha z metodami indeksiranja na čimveč nivojih. Predvsem pa na tistih, kateri določajo pogoje gospodarjenja in kateri neposredno vplivajo na poslovanje s tujino, saj je izvozna usmerjenost na konvertibilni trg tudi letos naša najvažnejša naloga. Pri določanju planskih obveznosti bi morali prenehati izhajati iz zatečenih stanj, ker le ta niso vedno odraz možnosti in potreb pri iz-

vožno-uvožni orientiranosti. Mislim, da bi z realnim planiranjem in s pravilnim sporazumevanjem na ekonomskih osnovah izboljšali naše gospodarsko stanje in preprečili nekatere ukrepe, ki celo zavirajo stabilizacijska prizadevanja. Letos pričenjamo z izpolnjenim načinom nagrajevanja glede na kvaliteto in količino. Verjetno bo na začetku nekaj težav. S poštenim odnosom do dela in sodelavcev se da marsikaj dobro rešiti. Želim, da bi probleme reševali z medsebojnim sodelovanjem, ne pa s potenciranjem napak in »gostinsko« debato, ter da bi sistem nagrajevanja sproti dopolnjevali in se tako čim bolj približali dejstvu, da bo nagrajevanje res po vložnem delu.

V letošnjem letu pričakujem večje probleme pri oskrbi z materiali. Trenutno ni realnih osnov za nakup domačih materialov skozi celo leto. Zato moramo tudi letos delati pretežno za izvoz, kar pa zahteva večjo angažiranost pri delu. Izvoz pa zahteva dobro kvaliteto in spoštovanje dobavnih rokov ali drugače povedano, izpolnjen plan in čim manj izmeta.

Samo na ta način si lahko zagotovimo delo, dohodek, osebne dohodeke in izpolnimo naše obveznosti do družbe, katere del smo tudi sami.

ANTON KRALJ vodja TOZD GUMOPLAST

Ob koncu vsakega leta napravimo pregled dela in ugotavljamo pomanjkljivosti in tiste napake, katere bi morali v bodoče popraviti. Leto 1981 je imelo več značilnosti, med katerimi so tudi nekatere smernice za bodoče delo. Ugotovimo lahko le, da je bil največji problem repro material, s tem seveda zmanjšana proizvodnja posebno v zadnjih dveh mesecih v gumarni. S takimi problemi se srečuje celotno gospodarstvo. Druga značilnost je, da smo kot TOZD začeli izvažati tudi direktno in to v glavnem na konvertibilno področje. Tretja značilnost je, da smo imeli precejšnje investicije v stroje za plastiko in orodja za telefon ETA 80, ki so bile vezane še iz leta 1980. S samo proizvodnjo ne moremo biti najbolj zadovoljni, posebno še s kvaliteto. Prva naloga za v naprej je, da se stanje kvalitete izboljša, s tem so povezane tudi investicije in kvaliteta repromaterialov. Nagrajevanje po kvaliteti za celotno delovno organizacijo naj bi

vzpodbudilo večja prizadevanja vseh nas s pravilnim nagrajevanjem po delu in kvaliteti, s tem je povezano več stvari kot so: red, disciplina in deloma zavest vsakega posameznika.

V letu 1982 nas čaka še precej problemov, med katerimi je: osnovni problem oskrba z repromateriali, ki pa je pogojen z večjim izvozom na konvertibilno področje in možnost iskanja uvoženih materialov z domačimi, v gumarni uvajanje nove tehnologije za izdelavo MICRO PORO GUME, katere večji del bo namenjen izvozu. Poskušali bomo vplivati na zmanjšanje stroškov proizvodnje in povečanja dohodka. Več moramo narediti pri urejanju samoupravnih odnosov in izpopolnjevanju sistem nagrajevanja po delu ter izpolniti planske obveznosti, ki smo si jih zadali z letnim poslovnim sporazumom in pa urediti delovne pogoje za boljše delo in končno uresničiti vsaj nujne investicije, ki so za ta program potrebne. Osnovni cilj pa naj bi bil — večja produktivnost, kvaliteta in večji izvoz.

METKA MOKOREL vodja TOZD TRBOVLJE

Leto ki je za nami je napram spremljajočim težavam bilo zaključeno dovolj uspešno. Za našo TOZD v pogledu zaposlovanja ni več težav, plan zaposlovanja imamo celo presežen. Fizičen obseg v parih smo presegli za 13%, čeprav to predstavlja presežen operativni plan le za 1%. Še vedno imamo težave pri sekanju, ker smo v celoti prešli na izdelavo ženskih artiklov. Zaradi te strukture potrebujemo močnejšo sekalnico. Že lani smo nabavili dva sekalna stroja, dva smo predvideli za letos. Tako bodo pokrite naše potrebe. Z ozirom na situacijo oskrbe z repromateriali, moramo mesečno kombinirati proizvodnjo z nadurami, kar neugodno vpliva na ostanek dohodka.

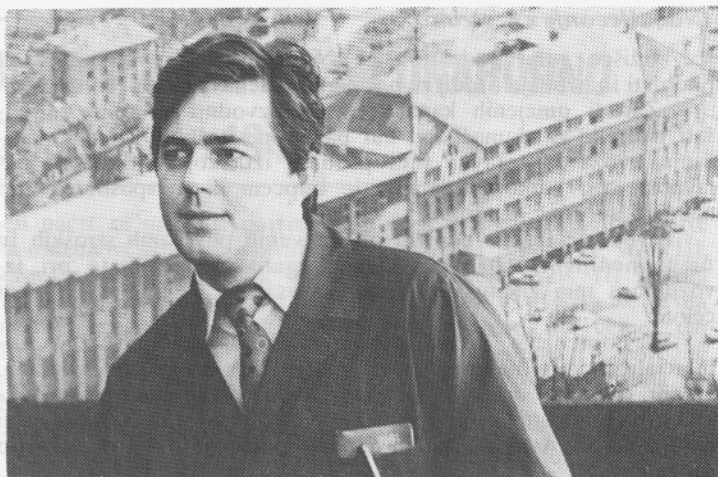
V našem kolektivu so še vedno problem izostanki z dela, ki so zelo visoki, ne opravičuje jih niti to, da sestavljajo kolektiv pretežno mlade ženske. Bolniški izostanki do 30 dni so še vedno previsoki, saj dosegajo 4%.

Naša TOZD se je lani vključila v neposredni izvoz na konvertibilno področje. To res ni veliko (9% celotne proizvodnje), toda letos planiramo povečanje na 20%.

Za izdelavo zgornjih delov, kar je osnovna dejavnost naše TOZD je potrebna bolj učinkovita vhodna kontrola za usnje, kar bi občutno pripomoglo h kvaliteti izdelave in internega planiranja. Kvaliteta materialov, predvsem zgornjega usnja, je mnogokrat izredno slaba, zato je težko izsekati kvaliteten čevljar in doseči prihranek na materialu.

IVAN ZAPLOTNIK vodja TOZD ORODJARNA

Leto, ki je za nami je v osnovi minilo kot uspešno, čeprav v celoti z delom ne moremo biti zadovoljni. Če nanizam nekaj uspehov je prav gotovo potrebno omeniti, da smo lani gospodarnije izkoriščali kapacitete, kar je razvidno iz manjšega števila zastojnih ur in večjega fizičnega obsega proizvodnje. V orodjarni, kot osnovni dejavnosti naše TOZD niso bile izpolnjene vse investicije, zato se bo dejavnost, ki je bila načrtovana realizirala še v letu 1982. Uspeli smo vzpostaviti časovne normative za približno 60% vseh del, kar se ugodno odraža v doseganju planov in spremljanju kapacitet v orodjarni. Žal še niso vsi delavci postavljeni v enakovreden položaj, ker nimajo vsi možnosti opravljati normiranih del, da bi skozi višjo produktivnost dobivali višje osebne dohodke. To zahtevno in hkrati odgovorno

nalogo bomo postopno skušali rešiti letos. Od uspehov je potrebno omeniti prizadevanja in rezultate delavcev v vzdrževanju, ki so s svojim delom in znanjem uspeli osvojiti proizvodnjo nekaterih nadomestnih delov, katere smo do sedaj uvažali. Za spodbujanje aktivnosti v tej smeri bomo morali v letu 1982 najti primerno stimulacije.

V prihodnjem letu bi želeli, da bi bila dana možnost za nakup nekaterih strojev iz uvoza, ki so nujno potrebni za nadaljni razvoj orodjarne, oziroma nadomestilo dotrajanih strojev. Prav tako smo si zadali nalogo, da izpeljemo konkretnije planiranje, osvojimo izdelavo orodij z vlivanjem aluminija, pričnemo s termično obdelavo jekel in da realiziramo nekatere organizacijske spremembe, ki jih sicer že opredeljujemo dve leti. Pri tem predvsem mislim na organiziranje manipulativnega skladišča za orodje, nagrajevanje oziroma spremljanje kvalitete in vključitev operativne priprave dela v TOZD Orodjarna.

EDI BEDINA vodja TOZD Komerciala

Za delavce v TOZD Komerciala je bilo lani leto izrednih naporov, tako na področju prodaje kot na področju nabave oziroma oskrbe z repromateriali. Zaradi omejitev uvoza so nastale motnje pri oskrbi s surovinami. Uvažati nismo mogli, ker za uvoz nismo imeli potrebnih deviz, deviz pa niso imeli niti naši dobavitelji iz domačega tržišča. Posebno so nam otežkočale delo stalne spremembe uvoznih režimov oziroma negotovosti, kakšne bodo te spremembe. Še posebej pa so nas hudo prizadeli nenadni ukrepi zapore uvoza, ko smo dobesedno ostali brez moči. Kljub posebnim naporom nam je izvoz na zahodno tržišče padel, poznala se je splošna recesija gospodarstva v deželah zahodne Evrope, zato smo morali iskati nova tržišča. V tem smo le delno uspeli, čeprav smo bili prisiljeni prevzeti praktično vsako naročilo ne glede na donosnost, velikost serije in posebne želje kupcev.

Žal so perspektive tudi za letošnje leto vse prej kot rožnate. Spet lahko pričakujemo velike težave pri oskrbi z materialom. Edina svetla točka je povečanje naročil iz konvertibilnega področja za sezono pomlad—poletje 82 in dobri izgledi za sezono jesen—zima 82/83. Uspel nam je tudi prodor na ameriško trži-

(Nadaljevanje na 4. strani)

(Nadaljevanje s 3. strani)

šče, tržišče gumi podplatov na Nizozemskem, poliuretanskimi podplati in prodaja orodij za podplate v Nemčijo.

Zaradi omejenih kapacitet v proizvodnji moramo zmanjšati naročila za domači trg, kar pa je spet težko. Zaradi zmanjšanja uvoza je težavna tudi prodaja izdelkov vzporednih dejavnosti, saj lahko prodajamo le kupcem ki so sposobni sami nabaviti uvožene materiale.

Povečanje izvoza pomeni ob bistvenih povečanih stroških in nespremenljivih cenah povečanje negativnega rezultata pri izvozu in s tem zmanjšanje dohodka vsakega TOZD in DO kot celote.

Vse omenjene težave zahtevajo od delavcev TOZD Komerciala izredne napore. Uspeh našega dela pa večkrat izostane. Upam, da bodo delavci v proizvodnji in ostalih strokovnih službah z razumevanjem sprejemali težave pri oskrbi na katere lahko računamo in nam po svojih močeh pomagali reševati težavno situacijo.

Pričakujemo spremembe politike do tečaja dinarja in povečanje stimulacije izvoznikom, vendar ukrepi zaenkrat še niso znani.

PEKO V ALŽIRIJI

Gospodarska zbornica Slovenije je zadolžila delovne organizacije usnjarsko predelovalne industrije, da se povežejo v konzorcij za izgradnjo kompleksnih objektov tekstilne, usnjarske in obutvene stroke na tretjih tržiščih.

Glavni nosilec poslov je organizacija poslovnega združenja Rudarsko industrijska skupnost Rudis Trbovlje.

V marcu 1978 je bil podpisan samoupravni sporazum med Rudisom, Pekom in Kotom Ljubljana o skupnem nastopu na teh tržiščih.

Dogovarjanje je trajalo štiri leta. Med tem časom je bilo izdelanih 10 ponudb od petih ponudnikov: iz Jugoslavije, Francije, Italije in Nemčije. Mednarodna konkurenca je bila izredno močna.

Avgusta 1981 je bila med Rudisom in Sonipecom iz Alžirije podpisana pogodba za izgradnjo dveh tovarn obutve. Prva bo v mestu Frenda (340 km od mesta Alžir), druga pa v El Bayadh (580 km od Alžira). Kapaciteta vsake tovarne bo proizvodnja 5400 parov dnevno v eni izmeni ali 1.350.000 parov letno. Skupna vrednost investicije za obe tovarni je 50 milijonov \$ dolarjev. Peko je prevzel pri tem naslednje storitve; prenos znanja (priučitve) praktično šolanje v Jugoslaviji za vodilno in strokovno osebje, šolanje v Alžiriji, zagon objekta in tehnična pomoč.

TOVARNA OBUTVE P E K O
T R Ž I Č

ZADEVA: zahvala

Najlepše se vam zahvaljujemo za vso pozornost, ki ste jo izkazali cicibanom, ki so bili sprejeti v pionirsko organizacijo. S tem, da ste omogočili njihov sprejem v vaših obratih, ste podprli tudi šolo pri njenih prizadevanjih v družbenovzgojnem smislu in prispevali viden delež k povezovanju šolske vzgoje z družbenim okoljem.

Ravnatelj

Stanko Stritih

IZ ŠOLSKIH NOVINARSKIH KROŽKOV

Spet so se nam oglasili naši znanci šole heroja Bračiča iz Bistrice s svojimi prispevki.

V PRIČAKOVANJU REZULTATOV NAŠIH SMUČARJEV

Tako kot vsako zimsko sezono smo tudi letos na vseh smučarskih tekmovanjih za svetovni smučarski pokal sedli pred televizorje in gledali največje mojstre belega športa. Največ pa smo seveda nestrpnost pričakovali vsak štart naših najboljših alpskih smučarjev. Največ smo pričakovali od našega najboljšega Bojana Križaja. Ne smemo pa pozabiti še na ostale naše: Strela, Kuralta in Franka, ki so nas že večkrat razveseljevali. Že na prvi tekmi, ki je kot vsako leto v Wal d'Iseru, smo bili zadovoljni s prvimi uspehi, čeprav uspeh ni bil najboljši. Naslednja tekma v slalomu je bil za Jugoslavijo črn dan, saj sta bila naša najboljša smučarja Križaj in Strel diskvalificirana. Naš najboljši pa je bil Jure Franko, ki je zasedel sedemnajsto mesto. Drugi veleslalom in tudi zadnji v letošnjem letu pa je Jugoslovanom prinesel enega največjih uspehov v veleslalomu. Že prva vožnja Bojana Križaja, ki je bil na odličnem četrtem mestu, je bil uspeh. Toda na startu je stal še en jugoslovanski up, Boris Strel. Ko se je na televizijskih zaslonih pojavila številka osemnajst, ki jo je nosil naš Boris Strel, smo upali, da bo vozil dobro in, da bo uvrščen vsaj do desetega mesta. Strel pa je vozil hlabro in je presenetil vse, in po prvi vožnji pristal na drugem mestu. Križaj pa je bil po prvi vožnji šesti. Z nestrpnostjo smo pričakovali start druge vožnje. Ko se je s starta pognal naš najbolje uvrščen po prvem teku, Boris Strel, sem potihem upal, da bo morda uspel prehiteti tudi prvega po prvem teku, Phila Mahreja. To se je po fantastični vožnji Borisa Strela tudi zgodilo. Za nameček pa je še Bojan Križaj pristal na odličnem četrtem mestu. Bil sem tega uspeha vesel tudi jaz. Naši smučarji pa so tako za letos uspešno zaključili svojo smučarsko sezono.

Peter Podakar, 7. r.

V PROSTEM ČASU OŽIVE MOJI INTERESI

Prosti čas. Kdo ne pozna pomena te besede. Tudi jaz ga poznam, vendar na žalost imam prostega časa vedno manj. Dopoldan imam pouk, ko se vrnem domov, moram skuhati kosilo, potem pride na vrsto reševanje domačih nalog, obiskovanje krožkov, učenje, gledanje televizije in že je ura 21h—22h in treba je v posteljo. Iz tega je razvidno, da je dan do minute točno razdeljen in da prostega časa skoraj nimam.

Na vso srečo pa imamo proste sobote in nedelje. Takrat pa se tudi pri meni najde prosti čas in takrat oživijo moji interesi.

Moji interesi so raznovrstni. Ukvarjam se z različnimi ročnimi deli, s pletenjem, kvačkanjem, vezenjem, z izdelovanjem makramejev... Pri vsem tem pa nisem omenila mojega najljubšega hobija — branje knjig.

Knjigo vedno rada vzamem v roke, pa naj bo to kakršnakoli. Prebiram knjige domačih in tujih pisateljev. Marsikatero knjigo vzamem v roke celo večkrat in v njej vedno najdem veliko zanimivih in lepo oblikovanih misli.

Naj to svoje razmišljanje zaključim z verzom iz pesmi, ki jo poje Moni Kovačič: Taka sem in moram biti, spremeniti se ne znam.

Tatjana Rajkovič, 8. a

NOVOLETNI VEČER

Sedim ob ognju in kot v sanjah se mi pred očmi vrstijo posamezni silvestrovi večeri, ki sem jih preživel v družinskem krogu. Nenadoma mi obstane pogled na ognjišču, kjer pleše tisoč majhnih plamenov. V mislih se mi utrne spomin na večer, na hišo v očetovi rojstni vasi.

Prišla je zima. Vsa družina se je na novoletni večer zbrala okoli novoletne jelke v veliki sobi. Prižgali smo lučke in zavladala je svečana tišina. Vpjali smo vase čudovite trenutke sprostitve, vse težave so bile pozabljene. Nobena misel ni tisti hip skalila spokoja. Vsi smo se čutili povezane s to hišo, v kateri ima vsak predmet svoj pomen. Nihče ni čutil potrebe, da bi govoril, da bi se zganil, ali karkoli zmotil molk. V polmrazu se ni nihče bal, da bi ga kdo zbadal s pogledi, na vseh obrazih je sijala sreča. Toda to ni dolgo trajalo. Kmalu je ura odbila polnoč in od vseh strani so se slišala voščila: »Srečno novo leto!« Nato pa smo se veselili in zabavali vse do zgodnjih jutranjih ur.

Gros Jože, 7. b

Marjan MARKIČ

BORBA NARODOV JUGOSLAVIJE ZA MEDNARODNO PRIZNANJE V OBDOBJU 1941–1945

IV. STANJE NA BOJIŠČIH EVROPE, POSEBNO V JUGOSLAVIJI TER POLOŽAJ NARODNOOSVOBODILNEGA GIBANJA V MEDNARODNEM POGLEDU

V začetku 1943. leta se je vojno-politična situacija na bojiščih II. svetovne vojne bistveno spremenila. Spremenila se je v korist zaveznikov antifašistične koalicije. To izboljšanje nam potrjujejo sledeči pomembni dogodki v tistem času.

Rdeča armada (v nadaljevanju RA) je s protiofenzovo primorala nemške enote na umik; razbila je blokado Leningrada; pri Stalingradu so bile Von Paulusove enote primorane 2. februarja 1943 sprejeti brezpogojno kapitulacijo. Stalingrad pa je pomenil tudi prvi večji vojaški poraz Nemčije v II. svetovni vojni. Pomenil je preobrat druge svetovne vojne.

Kot na vzhodni fronti, tako so bile tudi na afriškem bojišču nemške in italijanske enote v kritičnem položaju, zaradi tega je bilo pričakovati njihov skorajšnji popolni poraz.

V vseh deželah okupirane Evrope Nemci niso imeli posebnih težav, zato so jo tudi imenovali »Evropska trdnjava«. Vendar pa jim je prav to tako imenovano trdnjavo močno razjedalo Narodnoosvobodilno gibanje v Jugoslaviji, s katerim so Nemci, kakor tudi vsi ostali okupatorji in njihovi pomagači imeli v času skoro dvoletne okupacije zelo bridke izkušnje. Hitler je uvidel nevarnost, ki jo je predstavljala Narodnoosvobodilna vojska Jugoslavije in partizanski odredi Jugoslavije (v nadaljevanju NOVJ in POJ) v obrambi Evrope, zato se je odločil uničiti tako imenovano »Titovo državo«. To svojo odločitev je objavil na sestanku svojih vojaških poveljnikov v svojem glavnem štabu v Vinici v novembru 1942. leta. Operacije za uničenje tako imenovane »Titove države« je Hitler zaupal svojemu generalu Von Leeru. Ta se je tretjega in četrtega januarja 1943 sestal v Rimu z italijanskim generalom Cavalerom, s katerim sta izdelala sku-

pen načrt za uničenje partizanskih enot v Jugoslaviji. Te načrte sta omenjena generala nazvala s šiframi: Wies I, Weis II, Weis III, Schwarz. Ideja o izvedbi operacijskega plana Weis III je bila kasneje opuščena, oziroma ni bila izvedena. Nanašala se je na čiščenje teritorija do zahodne meje Črne gore, pri čemer naj bi se južno od Neretve v Hercegovini in Dalmaciji razorožile tudi četniške enote. Do te spremembe je prišlo 8. februarja na sestanku med generalom Leerom in Robottijem, novim komandantom II. italijanske armade, ki je bila vključena v to operacijo.

Situacija na bojiščih v zimi 1943. leta je vse bolj narekovala nujnost koordinacije vojaških akcij antifašistične koalicije. Z ozirom na to, sta se v času od 14. do 21. januarja sestala v Casablanci predsednik ZDA Roosevelt in predsednik vlade Velike Britanije Churchill. Ta sestanek je bil predvsem vojaškega značaja, vendar je bil z ozirom na sklep, da se izvede vojnopomorski desant na Apeninski polotok pomemben tudi za Balkan, ker so predvidene operacije na apeninskem polotoku dajale bojišču na Balkanu še večji pomen v strateškem pogledu.

S tem bi bil podan kratek pregled stanja na bojiščih proti silam fašistične osi Rim — Berlin — Tokio.

NOG je dosegalo vse večje uspehe. Vse bolj je dobivalo in utrjevalo značaj množičnega gibanja v borbi za osvoboditev izpod fašističnega jarma. NOVJ je iz nekaj posameznih odredov in manjših enot že prerastla v močno armado, formirano v brigade, devizije in korpuse. Kot taka je predstavljala važen vojaški faktor v skupnem boju proti fašistični agresiji. Prav zaradi tega pa je bilo to gibanje fašističnim okupatorjem trn v peti, za katerega se je zlasti Hitler trdno odločil, da ga uniči. Na osnovi že omenjenih načrtov se je z istočasnim napadom okupatorskih enot na osvobojeno ozemlje začela 20. januarja 1943 tako imenovana IV. sovražna ofenziva, kateri pa je sledila še V. V to so bili okupatorji prisiljeni, če so hoteli ponovno podvreči svoji kontroli že znaten del ozemlja, ki ga je do tega časa osvobodila NOV.

ALPINISTIČNA ODPRAVA LHOTSE 81

KONČNO DOMOV

Prihod v Luklo je pomenil pravzaprav konec naporov. Iz tega dokaj lepega kraja namreč vozijo letala, vendar le ob lepem vremenu. Oddahnili smo se šele, ko je za nami prišla tudi druga skupina in smo bili spet vsi skupaj. VSI, to je bilo najpomembnejše. Kajti ni je stene, ki bi bila vredna človeškega življenja. Na skoraj neverjeten način smo jo odnesli srečno iz tega pekla, ki ne bo nikoli pozabljen. Tako se nam je mudilo vso pot do Lukle, tam pa smo morali čakati skoraj teden dni na prevoz in le Aleševu poznanstvo nas je rešilo osemdnevne hoje do Katmanduja. Zanimivih prizorov seveda ni manjkalo, vendar nam je bila nljubša ladijska sirena, ki je pregnala krave s pristajalne steze, da je letalo lahko pristalo. Darilo, ki sem ga to leto dobil za rojstni dan je bil prevoz v Katmandu in s tem konec pešačenja in skrbi. Za zvečer pa smo se seveda zapodili po mestu in potem to ponavljali vsak dan. Nakupiti je bilo treba še marsikaj, tako, da je bil včasih dan kar prekratek. S kolesi smo dirkali kot nori po ozkih blatnih ulicah, pa barantali po kletih in podstrešjih dokaj znamenitih starih hiš. Nekateri pa so se iz dneva v dan ubadali z urejanjem prevoza članov odprave in tovora za pot domov. Končno je prišel tudi ta dan. Treba se je bilo posloviti od vseh poznanih, od Katmanduja, Nepala, pravzaprav od Himalaje. Nihče ne ve, ali se bo še kdaj vrnil v ta čudoviti kraj, zato smo bili na letališču skoraj brez besed, v mislih morda že doma, marsikdo pa se je še enkrat vrnil v bazo in celo steno Lhotseja, kjer smo preživeli dva meseca nepopisnih težav in gorja. Končno smo v zelo slabem vremenu poleteli proti Delhiju in le veliki prisebnosti in izkušenosti posadke letala se moramo zahvaliti da nismo za vedno ostali v Indiji, kajti na območju Del-

hija je divjalo strašno neurje, ki nam je komaj dovolilo pristati. Še strogi carinski pregled in že smo leteli proti Frankfurtu od tam pa proti Brniku, kjer smo po več kot petnajsturnem letenju končno stopili po 80 dneh na domača tla. Kar verjeti nismo mogli, da smo spet doma, med domačimi. Od vsepovsod so deževala vprašanja in pohvale, mi pa smo želeli le domov, da se spočijemo in pozabimo na strahote v steni. Kako lepo je bilo ko smo se lahko vsi veselili uspeha, saj se je ekipa takšna kot je odšla tudi vrnila, vendar z velikimi novimi izkušnjami, doživetji, spoznanjem in z velikim dejanjem: PREPLEZALI SMO JUŽNO 3000 metrov visoko steno Lhotseja.

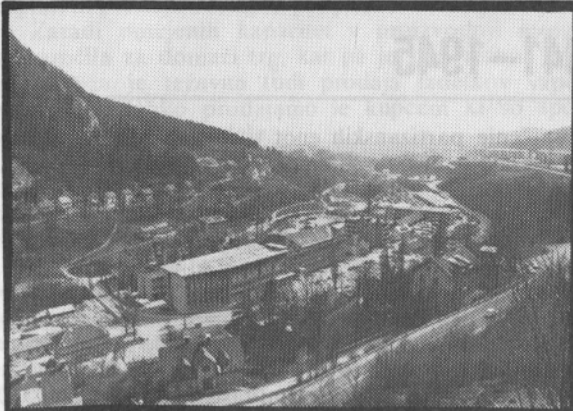
Filip Bence

VARNA IN PRIJETNA STAROST

Leto 1982 je organizacija združenih narodov proglasila za mednarodno leto starejših. Do konca stoletja bo na svetu 580 milijonov ljudi starejših od 60 let, danes pa to število presega 307 milijonov.

Konec julija bo na Dunaju prva skupščina o staranju, opozorila pa naj bi svetovno javnost o problemih starejših občanov.

NAGRADNA KRIŽANKA

					RAZKOŠNI, PROSTORNI PROSTORI	VRSTA BOJEČE PTICE	SIJAJ, LOŠČ	FRANCOS. REKA IN DEPARTMA	PREBIVALEC TEB	PEKO	DEBELEJŠI DEL HLODA	RADIKAL IZ VODIKA IN OGLJIKA	JESENSKI SADEŽ	STROJ, KI SAM DELA		
					GLAVNO MESTO DALMACIJE					REDITEV						
					OLESENELOST					NAJETJE						
					IGRALEC BASEBALA IZDELOVALEC NOŽEV											
RUSKI NAMIZNI ČAJNIK	LEKARNA	IZDELOVALEC MAKET	ONA IN ..	TONČEK KRALJICA PRI SAHU			TROJANSKI JULJAK					LEON	NOVO MESTO STRUP V TOBAKU			
SAMOPAŠNI VLADAR							PREBIVALKA EMONE HRČKOVA SAMIČKA	IME SOVJ. PISCA LJADOVA								
LETNA PLAČA KRALJEV						AHACIJ				ŽEV V SLOVNICI LOVEC RAKOV						
MEDNAROD. OLIMPIJSKI KOMITE			CERAR	PREDEL POD TRIGLAVOM (KRIŽKI...)			ROBIČ LJILJO OŠTERC LIDIJA		HUDA BOLEZEN			VEŽEVEK FAŠISTA MUSSOLINIJA	DRŽAVLJA BLAGAJIJA			
OTE-PALNIK						MOKROTA			POZIT ELEKTRODE							
PREPOVED SKLEPA, UGOVOR						SUKANEČ			IME PISCA FIINCIJA							
ČLAN VIS. ZNANSTVENE USTANOVE				LATINSKI VEZNIK	NATOČENA TEKOČINA .., VE, ONE							TVOR. ČIR RANER ALI				
VELIKA REDKOST							PALEC DEBELA DESKA									
							IME IN PRIM. NAŠEGA GLEDALIŠ. IGRALCA									

Za decembrsko križanko smo dobili 89 rešitev. Nagrade je žrebal naš sodelavec TOMAŽ TERAN. Razdelil pa jih je takole:

80 din Marta Bečan, 200
60 din Djukanović Irena, TOZD Poliuretani
40 din Mikolič Marija, 700
20 din Mikolič Boris, 529
20 din Podgoršek Anton, upokojenec

Rešitve današnje križanke oddajte v uredništvo ali v omarico v recepciji do 1. februarja 1982.

ZAHVALE

Ob smrti mojega očeta

LOVRENCA ROPOŠA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem in sodelavkam montažnega oddelka 523 za denarno pomoč in izrečena sožalja.

Regina Grašič

Ob nenadni izgubi moje drage žene in naše mame

IVANKE KURE

se najtopleje zahvaljujemo vsem njenim sodelavcem oddelka 550 in izvršnemu odboru osnovne organizacije sindikata za izkazano pomoč, cvetje, govorniku za poslovilne besede in za spremstvo na njeni zadnji poti.

Neutolažljivi mož Roman in hčerki Metka in Mojca

Ob smrti moje drage sestre

AMALIJE JANC

se tovarni obutve PEKO iskreno zahvaljujem za izkazano denarno pomoč

žalujoči brat Peter Šlibar

Ob smrti mojega očeta

MIRA BRAJNIKA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz oddelka 523 za izrečena sožalja in denarno pomoč.

sin Miro z družino

Vsem sodelavcem in sodelavkam iz oddelka 525 osnovne in podplatne modelirnice ter šivalnice se ob odhodu v pokoj iskreno zahvaljujem za prelepo in praktično darilo ter za nepozabni poslovni govor Jurija Zupaņa.

Vsem skupaj želim obilo zdravja in delovnih uspehov še mnogo let

Stanislav Novak

Ob odhodu v pokoj se sodelavkam in sodelavcem iz montažnega oddelka 521 prav lepo zahvaljujem za darilo ter jim želim še veliko delovnih uspehov in medsebojnega razumevanja.

Franc Jelenc

SKUPINA ZDRAVLJENIH ALKOHOLIKOV

IZJEMA ALI ...?

V tem prispevku ne nameravam opisovati svoje dolge poti pitja in vseh težav, ki so se mi zaradi tega nakopičile doma in na delovnem mestu.

Razmišljam o članih našega kluba zdravljenih alkoholikov. Na zdravljenju sem se namreč seznanila s številko, da je v naši republici 80.000 alkoholikov. Če pogledam nazaj na svoje pivske dni, tedne, mesece in leta, se zavedam, da so resnično trpeli z menoj tudi mož in otroka. Če je pri vsakem alkoholiku, ki živi v neki družinski skupnosti podobno, kot je bilo pri meni — v kar ne dvomim —, lahko vsakdo izračuna, koliko ljudi našega majhnega naroda tako ali drugače prizadane alkohol.

Ob teh številkah se ozrem in zamislim v članstvo našega kluba oziroma v dela, ki jih posamezniki opravljajo v naši delovni organizaciji.

Vsi delamo v neposredni proizvodnji, za stroji in opravljamo normirana dela.

Razmišljam še naprej. Teško doumem, da so prav v naši delovni organizaciji alkoholiki samo med tistimi, ki opravljajo taka dela. Na zdravljanju sem slišala, da so alkoholiki med vsemi poklici. Sprašujem se, ali smo v naši delovni organizaciji res tako izjemni, ali pa ...

PISALI SO NAM

Tovariški pozdrav in SREČNO '82

Vojak Kamič Zlatko

Vodstvu delovne organizacije in ostalim sodelavcem v Novem letu 1982 želi čim več delovnih uspehov

vojak Damjan Mandić

Zlatku in Damjanu hvala za čestitke in pozdrave. Tudi vama srečno, zdravo in uspešno leto 82 ter kmalu nasvidenje.

Urednica v imenu kolektiva

*Srečno i plodanosno
1982 godinum vama kao i
prvim ženama „Peka“ žele
žene Budućnost.*

HVALA ZA NOVOLETNE ČESTITKE

Vsem, ki so poslali čestitke in lepe želje ob novem letu se iskreno zahvaljujemo.

Vsem želimo v letu pred nami SREČNO, ZDRAVO in USPEŠNO.

V uredništvu pa si želimo, da bi bralci več sodelovali. Še posebno bomo veseli prispevkov naših upokojencev, ki imajo svoje bogate izkušnje iz svojega dolgoletnega dela.

Vodstvo DO in uredništvo Čevljarja

PRIŠLI

ODŠLI

VSTOPI DELAVCEV V TOVARNO V ČASU
OD 1. 12. 1981 DO 31. 12. 1981

Stubljar Hubert, Stritih Tatjana, Škaper Andrej, Tribušon Marjan, Rovan Bogo, Perko Božena, Pogačnik Jože, Novak Viktor, Jančič Robert, Krajač Igor, Ponjavić Ankica, Feratović Reko, Ahačič Drago

IZSTOPI DELAVCEV IZ TOVARNE

Špendal Mirko, Plahutnik Marija, Dobro Janko, Kure Ivana, Peharec Anton, Hribernik Franc, Murgič Ida, Klančar Stane, Mokorel Igor, Polajnar Venčeslav, Forte Marija, Uzar Ema, Novak Stanislav

VSTOPI DELAVCEV V TOZD BUDUČNOST LUDBREG

Povijac Antun, Stančin Božidar, Blatarič Franjo, Katalenič Marija, Hrkac Marija, Prus Višnja, Nemčić Katrica, Medjumurec Marija, Geč Štefanija, Palfi Milena, Kraljič Ljubica, Hrg Brigita, Hizak Ivanka, Detelj Krunoslava, Krušelj Kata, Jankovič Ljubinka, Borović Vesna, Jantolek Jadranka, Jantolek Ivanka, Oreski Ružica, Kovaček Ljubica, Posavec Štefanija, Poklavec Ivanka, Djuran Ruža, Djurajec Mira, Lilek Lidija, Dežić Boža, Martinković Marija, Levatić Dragica, Balija Marija, Begonja Ivanka, Blazin Dragica, Detelj Ljiljana, Dolovski Mirjana, Gložinic Zdenkica, Hereković Biserka, Hrkac Nevenka, Hrupec Anka, Kos Dubrovka, Lovasić Marija, Mikulinjak Ružica, Muzić Nadica, Muzić Ružica, Nemeč Ljerka, Osivnik Marija, Posavec Snježana, Safarek Marija, Sarec Željka, Tišljer Ana, Tkalec Ružica, Vrban Štefanija, Vručina Antonija

IZSTOPI DELAVCEV IZ TOZD BUDUČNOST LUDBREG

Muzić Slavko, Kovaček Zlatica, Petrič Ljubica, Jelenc Mirjana

VSTOPI V PRODAJALNE

Ludbreg I Funtek Ljiljana
Osijek Buzadžić Ljubica

IZSTOPI

Ljutomer Filipič Milan
Prevalje Marin Darja
Skopje I Nikolov Asen
Nikšić Ražnatović Radmila
Titograd I Čuković Vesna

IVANKI V SLOVO

Smrt je neusmiljeno posegla v naše vrste. Posloviti smo se morali od sodelavke in tovarišice IVANKE KURE. Zapustila nas je veliko prezgodaj.

Draga Ivanka! Obnemeli smo stali ob tvojem grobu. Ostala nam boš globoko v spominu. Tvoja praznina je nenadomestljiva. Zagotavljamo pa ti da boš še dolgo živela z nami v naših mislih. Pogrešali te bomo. Tvojim dragim izrekamo naše iskreno, globoko sožalje.

Sodelavci TOZD Trbovlje

OBRAVNAVANJE ZAKLJUČNEGA RAČUNA PO NOVEM

Čeprav je vsebina zaključnega računa, to je poslovni izid, mnogo pomembnejši od samega načina obravnave, pa tudi ta ni nepomembna, saj se takrat vsi seznanimo z dokončnimi rezultati našega dela v preteklem obdobju in se mobiliziramo za delo v sedanjem in prihodnjem obdobju. Naprežanje samo peščice ljudi ne more obroditi dobrih sadov, zato je prav, da se vsi polno angažiramo pri delu.

In kakšna naj bi bila obravnava zaključnega računa za leto 1981? Predvsem temeljita in v času, ko bodo posamezne pripombe delavcev še lahko upoštevane pri končnem predlogu delitve dohodka in čistega dohodka. Razprave naj bi bilo tudi manj o sami delitvi, večja pozornost pa naj bo posvečena osnovnim prvinam gospodarjenja: — oskrbljenosti z repromateriali, izostankom, izkoriščanju delovnega časa, kakovosti, itd.

Da bi vse to dosegli bodo že koncem januarja sindikalne skupine po delovnih enotah obravnavale krajšo informacijo o temeljnih značilnostih poslovanja po tozd, ki jo bodo pripravili in podali vodje tozd s svojimi sodelavci in bodo poleg že v predhodnem odstavku navedenim kategorijam dodali še rezultate fizičnega

obsega proizvodnje, obsega in strukture izvoza, doseganja norm in gibanju nekaterih pomembnejših stroškov.

Informacija vodij tozd in razprave na sindikalnih skupinah bodo dobra podlaga za razprave na organih družbeno političnih organizacij, ki bodo tako imeli več časa za oblikovanje svojih stališč. Ta aktivnost naj bi potekala v prvi polovici februarja.

Strokovne službe bodo na podlagi poročil razprave in stališč ter končnih finančnih podatkov izdelale zaključno informacijo s predlogom dokončne delitve dohodka in čistega dohodka do 20. februarja, le-to pa bomo delavci dokončno potrjevali na zborih delavcev.

Nekoliko spremenjen način obravnave ne bo zahteval bistveno večjih naporov, obravnava pa bo lahko tako plodnejša in koristnejša za naše nadaljne dobro poslovanje, za člane republiškega odbora sindikata usnjarsko predelovalne in tekstilne panoge, ki se bodo vključili v vse faze obravnave, pa koristna izkušnja in priložnost za poglobljeno oceno naše aktivnosti.

Božidar Meglič

USPELI REFERENDUM

Pot do predlaganih sprememb samoupravnih aktov je bila dolga, razprave široke, večkrat tudi v tistih delih, ki niso doživeli nobene vsebinske spremembe, kar kaže na to, da se dobro zavedamo dobrih in slabših strani našega povezovanja in dogovarjanja.

V naših razmerah družbene lastnine in samoupravljanja, ki ga uresničujemo prav na tem temelju, si prizadevamo doseči novo, osveščeno in s tem čedalje bolj samoupravno neposredno povezanost med vsemi področji našega dela. S kakovostno novim samoupravnim neposredno in odgovornim povezovanjem, s katerim počasi a vztrajno premagujemo pretekle slabosti, uresničujemo in utrjujemo tudi našo — družbeno lastnino.

Če se ne bi zavedali, da si lahko edino s svojim delom pridobimo pravico uporabljati naša skupna — družbena proizvodna sredstva in da ustvarjamo tudi pogoje, da bo naše delo bolj produktivno, delež v proizvodni za osebne, delovne, življenjske, kulturne in ustvarjalne potrebe pa večji, potem delavec ne bi bil svoboden, ne dovolj zainteresiran in odgovoren proizvajalec in nosilec razvoja ter celotne produkcije. Produktivnost in učinkovitost pa je odvisna zdaj in bo še dolgo predvsem od moči in vloge take zavesti.

To smo vsekakor potrdili tudi na referendumu 24. 12. 1981, ko smo na svečano okrašenih mestih delavci Peka, mnogi že v začetku delovnega dne, glasovali za sprejem predlogov sprememb samoupravnega sporazuma o združitvi TOZD in DO, o predlogu sprememb statuta DO, samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med TOZD in DSSS, o spremembah pravilnika o osnovah in merilih o razporejanju čistega dohodka in delitvi sredstev za OD ter druge osebne prejeme, spremembah statutu TOZD in DSSS.

Vemo, da vseh vidikov organiziranosti, organizacije, odnosov, delitvenih razmerij itd., naenkrat s sprejetimi dokumenti ne bomo uresničili, da bo potrebno še dosti truda in naporov, da bomo naše želje in hotenja uresničili. Del tega pa smo gotovo po širokih razpravah in pripravah samih dokumentov večinsko potrdili oz. izglasovali z referendumom. Živo besedo, podkrepilno z zgledom, spodbujanjem, sodelovanjem, tekmovanjem, opozarjanjem in podobnim, bomo morali začeti še bolj uporno uveljavljati in razvijati cilje našega samoupravnega sistema.

Skladišče zgornjega usnja v Budućnosti. Kako bo z oskrbo usnja letos?

SREČANJE UPOKOJENCEV

26. decembra je bilo svečano in skromno organizirano tradicionalno srečanje upokojencev v upravni stavbi.

Po pozdravnem nagovoru predsednice skupnega delavskega sveta Brede Mišičević jih je z rezultati poslovanja seznanil direktor Franc Grašič in jim zaželel uspeha in zdravja v letu 1982. V kulturnem programu je sodelovala recitatorska skupina POBRATENJE, kvintet bratov ZUPAN in KOMORNI ZBOR PEKO. Srečanje se je nadaljevalo s tovariškimi razgovori, kjer se je klepetalo o minulih časih na katere jih vežejo lepi spomini.

čevljar

Glasilo delovne organizacije tovarne obutve PEKO Tržič n. sol. o. — Ureja uredniški odbor: Janez Kališnik, Edo Košnjek, Nataša Meglič, Marjan Markič, Anton Simonič, Karel Zajc, Ivan Zaplotnik, Vera Umek, Martja Slapar — glavni in odgovorni urednik. — Naslov uredništva: »PEKO« Tržič, telefon 50-260 int. 217. — Tisk TK Gorenjski tisk Kranj. — Izhaja enkrat mesečno v nakladi 3200 izvodov v slovenskem in 1400 izvodov v srbohrvaškem jeziku. — Glasilo dobijo člani delovne organizacije, štipendisti, vajenci in upokojenci brezplačno.